

U 32/2021 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om förhandlingarna om ett moderniserat associeringsavtal mellan Europeiska unionen (EU) och dess medlemsstater samt Chile (det moderniserade associeringsavtalet med Chile)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen en promemoria om förhandlingarna om ett moderniserat associeringsavtal mellan EU och dess medlemsstater samt Chile.

Helsingfors den 23 juni 2021

Utrikesminister Pekka Haavisto

Enhetschef Anu Vuori-Kiikeri

UTRIKESMINISTERIET

PROMEMORIA
11.6.2021

FÖRHANDLINGARNA OM ETT MODERNISERAT ASSOCIERINGSAVTAL MELLAN EU OCH DESS MEDLEMSSTATER SAMT CHILE

1 Bakgrund

Mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater samt Chile gäller ett associeringsavtal som ingicks 2002 (OJ L 352, 30.12.2002, pp. 3–1450, FördrS 30 och 31/2005). Associeringsavtalet innehåller också en del om frihandel, som började tillämpas temporärt 2003. Avtalet i sin helhet trädde i kraft 2005. Efter att avtalet ingicks har såväl EU:s som Chiles ställning i den internationella gemenskapen och det internationella samarbetet förändrats, och man vill modernisera avtalet för att det bättre ska återspegla parternas relationer och deras roller i den internationella gemenskapen.

EU och Chile beslutade på toppmötet mellan EU och CELAC i januari 2013 att börja undersöka möjligheterna att modernisera associeringsavtalet. Associeringsrådet EU-Chile godkände i april 2015 inrättandet av en gemensam arbetsgrupp för att modernisera avtalet. Arbetsgruppen delades in i två delgrupper, varav den ena undersökte politiska frågor och samarbetsfrågor och den andra handelsfrågor. Undergrupperna avslutade sitt arbete när associeringskommittén EU-Chile sammanträdde den 31 januari 2017.

Europeiska unionens råd och företrädarna för medlemsstaterna bemyndigade i november 2017 kommissionen och den höga representanten att inleda förhandlingar om ett moderniserat associeringsavtal med Chile. Förhandlingarna inleddes den 16 november 2017 enligt bemyndigandet.

Avsikten är att det moderniserade associeringsavtal som förhandlas fram ska ersätta associeringsavtalet från 2002. Målet med det moderniserade avtalet är att skapa nya ramar för förbindelserna mellan EU och Chile i politiska och säkerhetsmässiga frågor, frågor som rör sektoriellt samarbete samt handelsfrågor. Det politiska målet är att utvidga avtalets nuvarande tillämpningsområde och på det sättet återspegla de nya bilaterala och globala politiska och ekonomiska frågorna. Erfarenheterna från genomförandet av det nuvarande avtalet beaktas vid moderniseringen. Avsikten är att öka handels- och investeringsflödena mellan EU och Chile, göra den handelsekonomiska verksamhetsmiljön mer förutsägbar och smidig och åstadkomma ett tätare politiskt samarbete och ett bilateralt och regionalt samarbete som är förenligt med parternas gemensamma intressen.

2 Avtalsförhandlingarna och behandlingen i EU

Förhandlingarna om handelsfrågor och politiska frågor förs separat. **Handelsfrågorna** behandlades i en första förhandlingsomgång i november 2017. Hittills har förhandlingar förts vid tio tillfällen, senast i månadsskiftet april–maj 2021. Alla förhandlingsteman som ingår i mandatet har behandlats. Förhandlingarna har framskridit väl och vissa kapitler är redan så gott som avslutade. Parterna har utväxlat erbjudanden om marknadstillträde vid handel med varor samt of-fentliga upphandlingar. Erbjudanden om marknadstillträde för tjänster torde utväxlas under sommaren 2021.

Det politiska samarbetet har hittills behandlats i sex förhandlingsomgångar, senast i juni 2020. De politiska förhandlingarna, också om den allmänna institutionella delen, har så gott som avslutats. De frågor som fortfarande behandlas gäller bland annat klimatförändringen. Teman som anknyter till klimatförändringen behandlas också i handelsförhandlingarna. Handelsförhandlingarna har lagts på is i väntan på en överenskommelse om den sjunde och sista politiska förhandlingsomgången som torde ordnas under sommaren 2021.

Enighet om **avtalets struktur** uppnåddes redan vid förhandlingarna i juni 2020, med undantag av avtalets handelsdel och avsnittet om hållbar utveckling i den politiska delen. Också bestämmelserna om förfaranden vid försummelse av skyldigheter ska fortfarande behandlas. I motsvarande avtal hör dessa bestämmelser vanligtvis till de sista som behandlas.

Förhandlingarna hade redan kommit långt i oktober 2019 då exceptionella oroligheter utbröt i Chile. Den samhälleliga situationen fördröjde förhandlingsprocessen, men därefter har EU varit relativt nöjd med hur förhandlingarna framskridit. Chile och EU ser lika på många frågor och har inte haft några fundamentala meningsskiljaktigheter under förhandlingarna. Chile har önskat att förhandlingarna slutförs på politisk nivå innan landet går till val den 21 november 2021. I Chile pågår en omfattande grundlagsreform. Det ligger också i EU:s intresse att slutföra förhandlingarna före valet, eftersom Chiles sittande regering är positivt inställd till moderniseringen av avtalet.

Förhandlingarna förs för unionens och medlemsstaternas räkning av kommissionen och EU:s höga representant för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Kommissionen rapporterar till medlemsstaterna om hur förhandlingarna framskrider.

EU:s ställningstaganden har beretts i rådets arbetsgrupper, särskilt i arbetsgruppen för Latinamerika och Västindien (COLAC) samt för handelsfrågornas del i rådets handelspolitiska kommitté (Trade Policy Committee, TPC).

3 Nationell behandling av ärendet

Utrikesministeriet har berett ärendet och under förhandlingarna samarbetat med statsrådets kansli och med ministerierna inom de olika sektorerna.

Riksdagen har informerats om behandlingen av förhandlingsmandatet för det moderniserade associeringsavtalet med Chile (E-skrivelse E 51/2017 rd). Stora utskottet ansåg liksom utrikesutskottet att skrivelsen inte föranledde några åtgärder.

U-skrivelsen har behandlats i ett skriftligt förfarande i sektionen för yttre förbindelser mellan den 8 och 11 juni 2021 och i handelspolitiska sektionen mellan den 8 och 11 juni 2021.

4 Rättslig grund enligt EU-rätten

Enligt statsrådets preliminära bedömning som baseras på den gällande uppdelningen av befogenheter kommer avtalet att innehålla bestämmelser som hör såväl till EU:s som till medlemsstaternas befogenheter. Avtalet är således ett blandavtal som medlemsstaterna måste underteckna och godkänna nationellt. Den slutliga bedömningen av befogenhetsuppdelningen kan göras först när förhandlingarna slutförts och hela avtalstexten är klar.

Avtalets materiella rättsliga grund kan anges exakt först när avtalet ska undertecknas, då den slutgiltiga avtalstexten är klar. Eftersom förhandlingarna gäller ett associeringsavtal kan man

ändå utgå från att den materiella rättsliga grunden åtminstone kommer att omfatta EUF-fördragets artikel 217 om associeringsavtal. I beslut som gäller undertecknande av avtalet och ingående av avtalet för unionens räkning krävs då enhällighet i rådet enligt artikel 218.8 i EUF, som gäller förfarandet.

Om artikel 217 i EUF-fördraget används som materiell rättslig grund kräver ett beslut om ingående av avtalet Europaparlamentets godkännande enligt EUF-fördragets artikel 218.6 a i. Parlamentet informeras om ärendet i alla skeden av förfarandet i enlighet med artikel 218.10 i EUF.

5 Huvudsakligt innehåll

Associeringsavtalet från 2002 mellan EU och Chile har ökat handeln med varor och tjänster mellan parterna. Det gällande avtalet tar dock inte upp vissa viktiga frågor som gäller handel och investeringar, till exempel specialbestämmelser om investeringar, och inte heller främjandet av hållbar utveckling. En stor del av handeln med jordbruksprodukter är också fortfarande tullbelagd.

Genom moderniseringen av associeringsavtalet försöker man åtgärda dessa brister. Moderniseringen är en möjlighet att stärka det befintliga samarbetet, underlätta marknadstillträdet och bidra till arbetstillfällen och tillväxt. Genom moderniseringen vill man också beakta parternas förändrade roller i den internationella gemenskapen och avspegla deras engagemang i hållbar utveckling och målen i Agenda 2030. EU:s ambition under förhandlingarna har bland annat varit att miljöaspekterna ska beaktas i högre grad och att social rättvisa och hållbar utveckling ska främjas. I enlighet med principerna för hållbar utveckling publicerades i maj 2019 en konsekvensbedömning av moderniseringen av avtalets handelsdel. Vid moderniseringen av avtalet beaktas också EU:s och Chiles nya avtal med tredjeländer som nyligen ingåtts eller förhandlas fram som bäst.

Det aktuella avtalet är strukturerat i en ingress och fyra delar: 1) allmänna principer och mål, 2) politisk dialog och samarbete, 3) handel och handelsrelaterade frågor samt 4) institutionella bestämmelser och slutbestämmelser.

Avtalets ingress

Avtalet bygger på parternas gemensamma kulturarv och de starka historiska, politiska och ekonomiska banden mellan dem. Parterna förbinder sig bland annat till demokratiska principer och rättsstatsprincipen samt till att främja de mänskliga rättigheterna, god förvaltningssed och hållbar utveckling. Det konstateras att avtalet syftar till att främja handeln och investeringarna mellan parterna. I avtalet beaktas parternas åtaganden att bedriva handel inom ramen för WTO-bestämmelserna.

Del I: Allmänna principer och mål

Samförstånd har uppnåtts om alla allmänna principer. Parterna förbinder sig till ett närmare partnerskap såväl politiskt och kommersiellt som för att främja målen för hållbar utveckling. Parterna förbinder sig att respektera principerna i FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna, andra centrala internationella instrument om mänskliga rättigheter där de är parter, demokratin, rättsstaten och god förvaltningssed. Dessa bestämmelser betraktas som en väsentlig del av avtalet. Dessutom stöder parterna bland annat principerna i FN-stadgan och FN:s urfolksdeklaration och främjar jämställdhet mellan könen.

Del II: Politisk dialog och samarbete

Artiklarna i denna del täcker omfattande och mångsidigt samarbetet mellan parterna på konkret nivå. Målet är att öka och stärka den politiska dialogen på flera nivåer och att intensifiera det bilaterala partnerskapet och utvecklingen av den bilaterala relationen i såväl regionala som globala frågor.

Dialogen ska upprätthållas mellan statsöverhuvuden, ministrar, höga tjänstemän, sakkunniga samt Chiles parlament och Europaparlamentet.

Avtalet beaktar tryggheten av de mänskliga rättigheterna, främjandet av jämlikhet, minskningen av strafflöshet samt många säkerhetsrelaterade utmaningar, inklusive cyberkriminalitet och terrorism.

Avtalsparterna kommer överens om att samarbeta och förebygga spridningen av massförstörelsevapen genom att fullt ut iakttä alla internationella fördrag om icke-spridning av massförstörelsevapen där de är parter. Till denna del har bestämmelsen om massförstörelsevapen definierats som en väsentlig del av avtalet. I klausulen om massförstörelsevapen avtalar parterna också om samarbete för att förhindra spridningen av massförstörelsevapen samt om effektiv exportkontroll.

Främjandet av hållbar utveckling och målen i Agenda 2030 har en synlig plats i avtalet. Parterna är eniga om det akuta behovet av att bekämpa klimatförändringen, om vikten av avtal om klimatförändringen, om miljöskyddet och om en hållbar förbrukning av naturresurser. Avtalsparterna eftersträvar ett närmare samarbete bland annat inom världshavspolitiken, stadsutvecklingen och riskhanteringen i samband med naturkatastrofer. Frågan om samarbetet kring reformeringen av stöd för fossila bränslen, som ingår i artikeln om klimatförändringen i avsnittet om politisk dialog, är ännu föremål för förhandlingar. Frågan behandlas i den följande förhandlingsomgången om den politiska delen.

Andra öppna frågor är jordbrukssamarbete, landsbygdsutveckling och råvaror. Dessa frågor har också en nära koppling till handelsdelen, och förhandlingarna är i hög grad beroende av varandra.

Parterna åtar sig att intensifiera sitt samarbete för att förebygga det globala drogproblemet, penningtvätten, den gränsöverskridande organiserade brottsligheten och den illegala invandringen. Integritetsskyddet och skyddet av personuppgifter nämns som viktiga frågor.

Avtalsparterna anser att punkterna som gäller offentliga tjänster och medborgare, såsom beskattning, sysselsättning, kultur, turism och folkhälsa, har ett nära samband med avtalets övriga strategiska prioriteringar, i synnerhet med hållbar, delaktiggörande och ekonomisk utveckling. Parterna eftersträvar ett intensivt samarbete inom dessa sektorer, med beaktande av målen i Agenda 2030.

Avtalsparterna kommer också överens om att främja forskningen, digitalpolitiken, polarsamarbetet och rymdverksamheten i enlighet med sina gemensamma intressen.

Dessutom strävar de efter att utbyta erfarenheter i frågor som gäller modernisering och decentralisering av staten och den offentliga förvaltningen och utnyttja bägge parternas bästa praxis.

Avtalsparterna erkänner vikten av en balanserad och hållbar regional utveckling. De kommer överens om att samarbeta, dela erfarenheter och praxis för att förbättra förvaltningsseden på

olika nivåer, utveckla beredskapen och dela lösningar på den regionala utvecklingens utmaningar.

Del III: Handel och handelsrelaterade frågor

Handel med varor

I och med det gällande frihandelsavtalet är handeln med industriprodukter mellan EU och Chile tullfri, men en del av jordbruks- och fiskeriprodukterna omfattas ännu inte av liberaliseringen. Vid förhandlingarna avtalas det om en avveckling av de kvarstående tullarna inom en övergångstid på maximalt sju år från avtalets ikraftträdande. Känsliga produkter beaktas med hjälp av övergångstider och/eller ett begränsat antal tariffkvoter. De första erbjudandena om marknadstillträde inom handeln med varor utväxlades i april 2019, och förbättrade erbjudanden utväxlades i maj 2021. Preliminära samtal om de förbättrade erbjudandena fördes under förhandlingarna i april.

Förhandlingar om textavsnitten som gäller handeln med varor har förts utifrån en förhandlingstext som sammanställts på grundval av parternas förslag. Förhandlingarna har framskridit väl och enighet har uppnåtts om en del artiklar.

Ursprungsregler

Ursprungsreglerna anger de villkor som produkterna måste uppfylla för att omfattas av avtalets tullförmåner. Under förhandlingarna uppdateras det gällande avtalets ursprungsregler så att de bättre motsvarar de nuvarande handelsstrukturerna. Förhandlingarna har framskridit väl och avslutats för största delen av artiklarna. Diskussionen om bland annat kumulation fortsätter. Förhandlingarna om ursprungsreglerna för fisk- och köttfabrikat fortsätter.

Tullförfaranden, underlättande av handel och samarbete i tullfrågor

Vid förhandlingarna uppdateras det gällande avtalets bestämmelser, krav och förfaranden som gäller import, export och transitering. Målet är bland annat att främja transparenta förtullningsförfaranden och informationsutbyte, förenkla förtullningsförfarandena för tillförlitliga ekonomiska aktörer samt främja standardisering av dokumentationen i samband med förtullningsförfarandena. Avsnittets innehåll är huvudsakligen slutförhandlat.

Tekniska handelshinder

Målet i förhandlingarna om tekniska handelshinder är att underlätta handeln med varor mellan EU och Chile genom att ytterligare öka samarbetet och insynen i regleringen och minska onödiga hinder till följd av tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse. Avtalet innehåller bland annat regler om obligatoriska märkningar och målet att den tekniska regleringen huvudsakligen ska baseras på internationella standarder och konsekvenserna bedömas på ett lämpligt sätt när ny lagstiftning bereds. Förhandlingarna har framskridit väl och kapitlet är nästan slutbehandlat, med undantag av bilagan om kravöverensstämmelse för fordon.

God lagstiftningspraxis och öppenhet

Vid förhandlingarna eftersträvas nya åtaganden om god lagstiftningspraxis för att öka medvetenheten om parternas lagstiftningsprocesser och möjliggöra tillräcklig information om kommande viktiga lagstiftningsplaner. Ett mål är också att utöka de offentliga samrådsmöjligheterna

och konsekvensbedömningarna och säkerställa att lagstiftningen är lättillgänglig i digitalt format på en och samma plats. Avtalet kommer också att innehålla allmänna bestämmelser om insyn i lagstiftningen, i syfte att göra den legislativa miljön mer förutsägbar och förbättra företagets möjligheter att få information om parternas gällande eller ikraftträdande lagar och förordningar eller administrativa utslag, rättsliga avgöranden och förfaranden. Förhandlingarna har framskridit väl och enighet har uppnåtts om största delen av texten. Kapitlet om öppenhet är färdigt.

Sanitära och fytosanitära åtgärder

I fråga om sanitära och fytosanitära åtgärder eftersträvas lösningar som underlättar handeln med djur- och växtbaserade produkter mellan EU och Chile. Målet är att minimera de sanitära och fytosanitära åtgärdernas negativa handelskonsekvenser, dock med hänsyn till parternas rätt att bedöma och hantera risker och skydda människors, djurs och växters hälsa. Förhandlingarna har förts utifrån det gällande avtalets kapitel om sanitära och fytosanitära åtgärder och de har varit konstruktiva. Parterna har bland annat kommit överens om att öka samarbetet kring djurs välbefinnande och antibiotikaresistens.

Hållbara livsmedelssystem

Under förhandlingarna i slutet av april lade EU fram ett nytt separat kapitel om hållbara livsmedelssystem. Preliminära diskussioner fördes om kapitlet. Chile ställde sig positivt till förslaget och i synnerhet till den samarbetsbaserade ansatsen.

Investeringsskydd och tvistlösning vid investeringar

Vid förhandlingarna eftersträvas en hög nivå av investeringsskydd och ett modernt tvistlösningsförfarande vid investeringstvister. Reformerna ökar investeringsmiljöns transparens, säkerhet och förutsägbarhet. Förhandlingarna om investeringsskyddet har framskridit, men tvistlösningen kräver ytterligare arbete.

Handel med tjänster, investeringar samt inresa och vistelse för affärsändamål

Det gällande avtalet mellan EU och Chile var EU:s första omfattande frihandelsavtal som förutom den traditionella handeln med varor också gällde handeln med tjänster. Genom det moderniserade avtalet eftersträvas en större liberalisering av investeringar och handel med tjänster. Bland annat uppdateras avtalets bestämmelser om nationell behandling och mest-gynnad-behandling. Dessa bestämmelser gäller emellertid inte offentliga tjänster, parternas interna sjöfart (cabotage) eller luftfart (med undantag av luftfartens stödtjänster). Offentliga upphandlingar, audiovisuella tjänster och subventioner som beviljas av parterna avses fortsättningsvis utgöra undantag från bestämmelserna i de aktuella kapitlen.

Förhandlingarna syftar till att fastställa villkoren för företagets verksamhet och utbud av tjänster på parternas marknader. Målet är icke-diskriminering, vilket innebär att den andra partens företag kan agera på marknaden på samma villkor som landets egna företag, om inget annat avtalas. Inga erbjudanden om marknadstillträde har ännu utväxlats. Vid förhandlingarna uppdateras också reglerna för tjänster och investeringar, bland annat icke-diskriminerande och transparenta tillstånds- och behörighetskrav.

Förhandlingarna har förts i god anda och parterna har överensstämmande uppfattningar och mål i en stor del av frågorna. Förhandlingarna är långt framskridna bland annat när det gäller ömsesidigt erkännande samt transport-, leverans- och telekommunikationstjänster. Ytterligare förhandlingar behövs i synnerhet om de avtalsdelar som rör finansiella tjänster.

Digital handel

Inom den digitala handeln förhandlar parterna bland annat om tullfrihet för digitala leveranser, regler för elektroniska avtal och underskrifter samt åtgärder i anslutning till konsumentskydd och skräppost. Vid förhandlingarna behandlas också bestämmelser för att förbjuda krav på att avslöja källkod samt skyldigheter i anslutning till lagring, överföring och användning av data (dataflöden).

Offentlig upphandling

Vid förhandlingarna eftersträvas bättre insyn i offentliga upphandlingar, uppdaterade bestämmelser om konkurrensutsättning vid upphandlingar samt ett mer omfattande marknadstillträde än det gällande avtalet möjliggör. Förhandlingarna förs utifrån det gällande avtalet. Det gällande avtalet baseras på WTO:s avtal om offentlig upphandling (GPA, Agreement on Government Procurement), trots att Chile inte är part i GPA-avtalet. Förhandlingarna om texten är med undantag av några detaljer avslutade.

Genom avtalet strävar man efter en gradvis liberalisering av marknaden för offentliga upphandlingar på central-, region- och lokalförvaltningsnivå och inom vissa särskilda centrala sektorer. Parterna utväxlade erbjudanden om marknadstillträde vid offentliga upphandlingar i juli 2019 och förbättrade erbjudanden planeras utväxlas under sensvåren/försommaren 2021. Förhandlingarna fortsätter utifrån dessa erbjudanden.

Skydd av immateriella rättigheter

Vid förhandlingarna om immateriella rättigheter är det uppställda målet att trygga ett omfattande och effektivt skydd och verkställande av rättigheterna. Målet är att avtalet ska innehålla uppdaterade bestämmelser om bland annat upphovsrätt, varumärken, mönsterskydd, patent, skydd av ej offentliggjord information och affärshemligheter samt geografiska beteckningar. Vid förhandlingarna har EU fäst uppmärksamhet vid en effektiviserad verkställighet av immateriella rättigheter.

Förhandlingarna har varit svåra, men under den senaste tiden har framsteg gjorts bland annat i fråga om upphovsrätt, varumärken och mönsterskydd. Flera meningsskiljaktigheter kring geografiska beteckningar har kunnat lösas och diskussionerna om de olösta frågorna fortsätter.

Konkurrenspolitik, statsägda företag och statlig subventionering

I kapitlet om konkurrenspolitiken eftersträvas en överenskommelse om åtaganden för att undanröja konkurrensbegränsande åtgärder, effektivt verkställa lagstiftningen och intensifiera samarbetet. Vid förhandlingarna har man bland annat behandlat konkurrensbegränsningar, administrativ rättvisa och myndighetssamarbete. Förhandlingarna om konkurrensfrågor är långt framskridna och enighet har uppnåtts om största delen av texterna.

Förhandlingarna om statsägda företag har framskridit, men ytterligare samtal behövs om bland annat icke-diskriminerande behandling. När det gäller statlig subventionering fortsätter förhandlingarna om konsultationsförfaranden för jordbrukssubventioner.

Skydd för handel

Det gällande avtalets bestämmelser om skyddsåtgärder för handeln (antidumpningstullar, utjämningstullar och skyddsinstrument) motsvarar i hög grad de regler som vanligen ingår i EU:s frihandelsavtal och som bygger på WTO-avtalen om antidumpning, subventioner och utjämningsåtgärder samt skyddsåtgärder. Målet i förhandlingarna är att i det nya avtalet införa bestämmelser som är mer långtgående än WTO-reglerna i synnerhet i fråga om transparens och parternas rätt att försvara sig. Avsikten är också att inkludera regler om den så kallade principen om lägsta tull och om allmänintresset. Principen om lägsta tull innebär att man förutom en antidumpnings- och/eller en subventionsmarginal även beräknar en skademarginal och fastställer tullen enligt den marginal som är lägre. Med allmänintresse avses att man inte enbart tar hänsyn till tillverkningsindustrins intressen utan också till användarnas, importörernas och i vissa fall till och med konsumenternas intressen.

Förhandlingarna har framskridit väl och enighet har uppnåtts om de flesta tekniska frågorna. En del frågor som gäller den bilaterala skyddsåtgärdsklausulen är kopplade till förhandlingarna om marknadstillträde, och kommer att tas upp i samband med dessa förhandlingar. I handeln mellan EU och Chile har importskyddsinstrument tillämpats relativt sällan.

Energi och råvaror

Vid förhandlingarna strävar man efter att öka öppenheten, säkerställa en fri, icke-diskriminerande och förutsägbar marknad för råvaror, främja en förutsägbar energimarknad och stödja en hållbar energiproduktion. Förhandlingarna har delvis varit utmanande och flera centrala frågor är fortfarande olösta. Parterna har skilda åsikter i synnerhet om snedvridningar och investeringar inom råvaruhandeln.

Hållbar utveckling

Målet för förhandlingarna är avtalsbestämmelser som främjar efterlevnaden och en effektiv verkställighet av internationella miljöavtal samt konventioner och standarder om rättigheter i arbetslivet (internationella arbetstagarorganisationen ILO:s konventioner). Parterna ska åta sig att inte försvaga sina miljö- eller arbetslivsnormer för att främja handeln eller investeringarna och att inte använda normerna för protektionistiska ändamål. Särskilda institutionella arrangemang och förfaranden inrättas för att följa upp verkställigheten av åtagandena och för att lösa eventuella tvister. Om parterna inte genom ömsesidiga konsultationer uppnår samförstånd i frågor som gäller verkställigheten av dessa åtaganden kan en expertpanel tillsättas för att behandla ärendet. Efter att ha bedömt ärendet lämnar panelen en rapport med rekommendationer för en eventuell korrigering av situationen.

När det gäller arbetslivsnormer åtar sig parterna att respektera, främja och verkställa de grundläggande principerna i arbetslivet utifrån Internationella arbetsorganisationen ILO:s stadga och ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet och så som de definieras i ILO:s centrala kärnkonventioner (föreningsfrihet och rätt att förhandla kollektivt, avskaffande av alla former av tvångsarbete, effektivt förbud mot att använda barnarbetskraft, förbud mot de värsta formerna av barnarbete samt avskaffande av diskriminering på arbetsmarknaden och vid yrkesutövning). Parterna åtar sig att effektivt verkställa de ILO-konventioner som de ratificerat. Chile har ratificerat ILO:s alla åtta centrala kärnkonventioner. I delen om arbetslivets normer ingår dessutom bestämmelser om arbetarskydd och arbetshälsa.

När det gäller miljön erkänner parterna vikten av internationell miljöförvaltning och internationella miljöavtal, i synnerhet Förenta Nationernas miljöförsamling (UNEA) och miljöprogram

(UNEP), och betonar att kopplingen mellan handels- och miljöpolitik behöver stärkas. Parterna åtar sig att verkställa internationella miljöavtal och utbyta information om ändringar i anslutning till dem. Parterna åtar sig också att bedriva relevant handels- och miljösamarbete inklusive ansvarsfull handel med kemikalier och avfall samt att ta initiativ inom hållbar konsumtion och produktion för att främja cirkulär ekonomi och grön tillväxt.

I samband med handeln och klimatet erkänner parterna vikten av de internationella miljöavtalen, i synnerhet Förenta Nationernas ramkonvention om klimatförändringar (UNFCCC) samt Parisavtalet, och handelns roll i kampen mot klimatförändringen. Parterna åtar sig att undanröja hinder för handel och investeringar inom klimativänliga varor och tjänster, till exempel förnybar energi och energieffektivitet. Parterna förbinder sig till multilateralt, bilateralt och regionalt samarbete i handels- och klimatfrågor inklusive inom Världshandelsorganisationen, UNFCCC, Montrealprotokollet samt Internationella sjöfartsorganisationen.

Parterna erkänner vikten av arbetet för handel och biodiversitet i enlighet med den internationella biodiversitetskonventionen och konventionen om internationell handel med hotade arter, och åtar sig att genomföra åtgärder enligt dessa konventioner och utbyta information om åtgärderna. Parterna erkänner vikten av hållbart skogsbruk och handelns roll för att främja det, och förbinder sig att genomföra åtgärder för att förebygga handel i samband med olaglig avverkning och uppmuntra hållbart skogsbruk. Parterna erkänner också sambandet mellan handel, hållbar vård av den akvatiska miljöns biologiska resurser samt akvakultur och vikten av det därmed relaterade arbetet. Parterna erkänner den skadliga inverkan av olagligt, orapporterat och oreglerat fiske (IUU) på fiskbestånden och fiskerinäringen, och bekräftar behovet av att stoppa IUU-fisket.

Dessutom förbinder sig parterna att främja standarder för hållbar affärsverksamhet, till exempel OECD:s riktlinjer för multinationella företag och FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter.

Till stöd för avtalsförhandlingarna har kommissionen låtit göra en konsekvensbedömning för hållbar utveckling, som offentliggjordes i maj 2019. Enligt konsekvensbedömningen skulle avtalet främja verkställigheten av arbetslivsnormerna och förfarandena för hållbar affärsverksamhet. Avtalets miljökonsekvenser skulle i genomsnitt vara rätt små, men på lokal nivå kan till exempel ökad jordbruksproduktion belasta vattenresurserna avsevärt. Förhandlingarna har varit konstruktiva och parterna har i hög grad samma syn på kapitlets allmänna mål.

Handel och jämställdhet

Målet är att inkludera hänvisningar till de centrala internationella konventionerna, bestämmelser om främjande av jämställdhet och förbud mot diskriminering samt bestämmelser om samarbetet mellan parterna. Avsikten är att en separat underkommitté ska inrättas för genomförandet, och att den ska ansvara för parternas konsultationer, informationsutbyte och uppföljning som rör jämställdhet. Parterna utreder också möjligheten att tillämpa samma institutionella arrangemang på jämställdhetskapitlet som på hållbarhetskapitlet.

Antikorruption

Med bestämmelserna om antikorruption strävar man efter att bekämpa och förebygga korruption i samband med handel och investeringar. Parterna har haft mycket likartade ståndpunkter om kapitlets innehåll och mål, och har redan kommit överens om avtalstexten.

Små och medelstora företag

I denna del av avtalet strävar parterna efter att säkerställa att små och medelstora företag gynnas så mycket som möjligt av det moderniserade avtalet. Ett mål är att förbättra de små och medelstora företagens tillgång till information om handels- och investeringsmöjligheter och regler, bestämmelser och förfaranden som gäller affärsverksamheten, inklusive information om offentliga upphandlingar. Förhandlingarna om kapitlet har slutförts.

Twistlösning

I avtalet inkluderas sedvanliga bestämmelser baserade på WTO:s tvistlösningsmekanism. Målet är att skapa en effektiv och snabb mekanism för lösning av tvister mellan parterna om tolkning och tillämpning av avtalet. Förhandlingarna om denna del har slutförts.

Del IV: Institutionella bestämmelser och slutbestämmelser

Parterna har så gott som avslutat förhandlingarna om denna del. Vid förhandlingarna i juni 2020 uppnåddes överenskommelser om ett samarbetsråd, en samarbetskommitté, underkommittéer, en parlamentarisk samkommitté och ett forum för det civila samhället. Samarbetsrådet övervakar efterlevnaden av avtalet. Det sammanträder regelbundet på ministernivå. Samarbetsrådet kan ta upp frågor som omfattas av associeringsavtalet och andra bilaterala eller internationella ärenden som kan vara av betydelse för uppnåendet av avtalsmålen, och fatta beslut och utfärda rekommendationer inom ramen för sina befogenheter enligt avtalet. Avsikten är att samarbetskommittén ska bistå rådet när det utför sina skyldigheter, och kommittén kan också fatta beslut och utfärda rekommendationer inom ramarna för avtalet eller när samarbetsrådet har gett den sådana befogenheter.

Omfattande samförstånd har också uppnåtts om den regionala tillämpningen. Förhandlingarna fortsätter fortfarande om en bestämmelse som gör det möjligt att avbryta tillämpningen av avtalet om en av parterna bryter mot bestämmelser som definierats som väsentliga delar av avtalet. De kvarstående frågorna är huvudsakligen sådana som parterna slutgiltigt kan avtala om först i förhandlingarnas slutskede när hela handelsdelen är klar.

6 Undertecknande och provisorisk tillämpning av avtalet samt ikraftträdande

Eftersom förhandlingarna ännu pågår är tidpunkten för undertecknande ännu inte känd. Chiles önskemål är att förhandlingarna ska kunna slutföras före valet i november 2021.

Parterna är dock eniga om avtalets ikraftträdandebestämmelse. Enligt den träder avtalet i kraft den första dagen i den andra månaden som följer på den dag då alla avtalsparter har underrättat varandra om att deras interna förfaranden har slutförts. Tills vidare har man inte förhandlat om eventuell tillfällig tillämpning av avtalet.

7 Ekonomiska och andra konsekvenser

Avtalet väntas inte ha några direkta konsekvenser för statsbudgeten, men det förväntas ha positiva konsekvenser för handelsrelationerna och samarbetet mellan EU och Chile.

Finland exporterade varor till Chile till ett värde av 355 miljoner euro 2020, och importerade för 157 miljoner euro. Finlands export till Chile består huvudsakligen av maskiner, utrustning och transportmedel samt kemiska ämnen och diverse färdiga varor. Finlands export av tjänster

till Chile var värd 112 miljoner euro 2019 och importen av tjänster från Chile 44 miljoner euro. Ambitionen är att moderniseringen av avtalet ytterligare ska öka handeln och underlätta finländska företags tillträde till den chilenska marknaden.

EU var Chiles tredje viktigaste handelspartner 2020 efter Kina och Förenta staterna.

8 Förhållande till lagstiftningen i Finland

Det moderniserade associeringsavtalet mellan EU och dess medlemsstater samt Chile förhandlas som ett blandavtal med bestämmelser som hör till såväl unionens som till medlemsstaternas befogenheter.

I detta skede av förhandlingarna kan man inte på ett uttömmande sätt konstatera alla sektorer som kommer att utgöra en del av avtalet, vilka konsekvenser de kommer att ha för lagstiftningens område och vilka bestämmelser som hör till den nationella befogenheten. Utifrån det rådande förhandlingsläget är det sannolikt att avtalet kommer att innehålla bestämmelser inom flera sektorer som regleras på lagnivå.

Vid förhandlingarna har parterna avtalat om bestämmelser som ska definieras som väsentliga delar av avtalet, dvs. en bestämmelse om mänskliga rättigheter och grundläggande fri- och rättigheter och en bestämmelse om massförstörelsevapen, men parterna har ännu inte kommit överens om sanktionsåtgärder i samband med dessa bestämmelser. Dessa bestämmelser kombinerade med en sanktionsmekanism är av sådan bindande karaktär som avses i grundlagsutskottets utlåtande 3/2001 rd och ska därför anses höra till området för lagstiftningen.

Bestämmelserna i avtalets handelsdel, beroende på avtalets slutliga innehåll, kommer sannolikt att inkludera bestämmelser om skydd för andra investeringar än utländska direktinvesteringar, bestämmelser om tvistlösning mellan investerare och stater samt relaterade institutionella bestämmelser som hör till de delade befogenheterna enligt yttrandet av Unionens domstol (2/15) om frihandelsavtalet mellan EU och Singapore. Sådana bestämmelser hör till området för lagstiftningen. De övriga bestämmelserna om handeln hör enligt statsrådets preliminära bedömning till unionens exklusiva befogenhet. Avtalsbestämmelsernas förhållande till lagstiftningen i Finland bedöms noggrannare i ljuset av avtalets slutliga innehåll.

9 Ålands ställning

Utifrån den rådande förhandlingssituationen kan man utgå från att avtalet kommer att innehålla bestämmelser som hör till medlemsstaternas befogenhet och enligt självstyrelselagen för Åland (1144/1991) till Ålands behörighet. Avtalsbestämmelsernas förhållande till Ålands behörighet bedöms noggrannare inom ramen för avtalets slutliga innehåll.

Handelsbestämmelserna i avtalet omfattar i fråga om tjänster, investeringar och offentlig upphandling en reservation för Åland som vanligen inkluderas i handelsavtalen. Med reservationen eftersträvas en möjlighet för Åland att begränsa rätten för personer utan hembygdsrätt att köpa fast egendom och tillhandahålla tjänster på Åland.

10 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet anser att det är viktigt att associeringsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsländer samt Chile moderniseras så att det motsvarar dagens politiska och handelsekonomiska verklighet. Statsrådet anser att Europeiska kommissionen och den höga representanten

har förhandlat i enlighet med mandatet och att förhandlingarna har framskridit i enlighet med EU:s och Finlands intressen.

Chile delar EU:s värdegrund och många av unionens mål. I förhandlingsmandatet är särskilt den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, främjandet av mänskliga rättigheter och jämställdhet samt handel och hållbar utveckling viktiga för statsrådet.

Statsrådet betonar betydelsen av de standardklausuler som ska tas med i nya samarbetsavtal med alla stater. Klausulerna gäller mänskliga rättigheter, internationella brottmålsdomstolen (ICC), handeldvapen och lätta vapen (SALW), kampen mot terrorism samt förhindrande av spridning av massförstörelsevapen (WMD). Finland anser det viktigt att förhandlings- och sanktionsmekanismen införlivas i det slutliga avtalet i enlighet med EU:s allmänna linje.

I associeringsavtalets delar som gäller handel anser statsrådet att det är viktigt att förhandla fram ett ambitiöst och tidsenligt nytt avtal med Chile. Statsrådet eftersträvar ett avtalsinnehåll som går utöver parternas åtaganden i världshandelsorganisationen WTO, och som leder till en ännu djupare ömsesidig liberalisering av handeln med Chile och förbättrar finländska aktörers möjligheter att ta sig in på marknaden och bedriva affärsverksamhet.

Statsrådet understöder en möjligast omfattande eliminering av *tullar* som inte omfattas av liberaliseringen enligt det gällande frihandelsavtalet omedelbart när avtalet träder i kraft eller inom så korta övergångstider som möjligt. Ett annat mål är att uppdatera *ursprungsreglerna* så att de är så enkla och tydliga som möjligt och tar hänsyn till näringslivets aktuella strukturer och behov. Ursprungsreglerna bör möjliggöra ett effektivt utnyttjande av tullförmånerna enligt avtalet.

För statsrådet är det viktigt att handeln görs smidigare genom att uppdatera och förenkla *tull- och handelsförfarandena* och utöka *tullsamarbetet*.

Enligt statsrådet är det viktigt att EU och Chile ökar samarbetet för att *minska tekniska handels hinder*. Statsrådets mål är att öka *öppenheten i lagstiftningen* och förbättra företagens möjligheter att få information om gällande och planerade bestämmelser som påverkar deras verksamhet.

Statsrådet eftersträvar i fråga om *sanitära och fytosanitära åtgärder* ett avtal som tillräckligt ambitiöst kompletterar WTO:s avtal om sanitära och fytosanitära åtgärder, och att det genom avtalet ska gå att påverka eventuella handelshinder till följd av sanitära och fytosanitära begränsningar. Statsrådet anser att det är viktigt att avtalet innehåller åtaganden om samarbete för djurens välbefinnande och mot antibiotikaresistens. Statsrådet understöder ett starkare samarbete mellan parterna för att främja hållbara livsmedelssystem.

Statsrådet understöder ett ambitiöst slutresultat när det gäller *marknadstillträdet för tjänster och investeringar*. Målet är att minska hindren i anslutning till gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster, företagslokalisering samt inresa och vistelse för affärsändamål. Inom *digital handel* eftersträvar statsrådet ambitiösa bestämmelser som främjar förutsättningarna för digital handel så att både företag och konsumenterna gynnas.

Enligt statsrådet är det viktigt att ett modernt avtal om *investeringsskydd* uppnås för att säkerställa bästa möjliga rättsskydd och rättssäkerhet för investeringar utan att hindra parterna från att utveckla icke-diskriminerande lagstiftning i enlighet med legitima politiska mål. Ett annat mål är att inkludera ett effektivt och föregripande *tvistlösningsförfarande* mellan investerare och stater.

Statsrådet eftersträvar en större transparens i *offentliga upphandlingsförfaranden* och en mer omfattande öppning av parternas marknader för offentliga upphandlingar för att skapa likvärdiga och icke-diskriminerande verksamhetsförutsättningar.

Statsrådet eftersträvar en bättre skyddsnivå för *immateriella rättigheter* och effektivare verkställighet av bestämmelserna.

Statsrådet anser att avtalsbestämmelserna om *konkurrenspolitik och statliga subventioner* bör vara i linje med EU:s regler om konkurrenspolitik och statlig subventionering. Statsrådet understöder att så omfattande bestämmelser som möjligt om statliga subventioner och statsägda företag tas in i avtalet. I fråga om statliga subventioner eftersträvar vi bestämmelser om tillämpningsområde och transparens som går utöver WTO:s avtal om subventioner och utjämningstullar.

Inom *skyddsåtgärderna för handeln* understöder statsrådet målet att bestämmelser som går utöver WTO:s avtalsbestämmelser ska tas in i avtalet, i synnerhet bestämmelser om lägsta tull och allmänintresse samt transparens och parternas rätt att försvara sig.

Statsrådet understöder målet att inkludera specialbestämmelser om *energi och råvaror* i avtalet för att öka öppenheten och den likvärdiga behandlingen samt icke-diskrimineringen i handeln med energiprodukter och råvaror mellan Europeiska unionen och Chile samt stödja en ökad handel med förnybara energiprodukter.

Statsrådets mål är avtalsbestämmelser om *hållbar utveckling* som främjar efterlevnaden och en effektiv verkställighet av internationella miljöavtal samt konventioner och standarder om rättigheter i arbetslivet.

Statsrådet anser att det är viktigt att främja *jämställdheten* inom handeln och understöder målet om att inkludera bestämmelser om jämställdhetsfrämjande och förbud mot diskriminering samt bestämmelser om samarbete mellan parterna för att främja denna fråga.

Statsrådet anser att det är viktigt att ett kapitel om *antikorruption* tas in i avtalet, och betonar vikten av öppenhet i arbetet mot korruption. Bestämmelserna ska följa internationella konventioner mot korruption.

Statsrådets mål är att avtalet ska underlätta *små och medelstora* företags möjligheter att bedriva handel.

Statsrådet anser att avtalets *tvistlösningsmekanism* (tvister mellan stater) ska vara effektiv och bindande.